AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

TARİHÇİ VE EMEKLİ BÜYÜKELÇİ BİLAL N. ŞİMŞİR VEFAT ETTİ

21.11.2023

Diplomat ve tarihçi Bilal Niyazi Şimşirin 20 Kasım 2023te vefat ettiğini büyük bir üzüntüyle duyuruyoruz.

Şimşir 1933 yılında Bulgaristanda Osmanpazarında (Omurtag) Yılancılar Köyünde dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini Bulgaristan Türk cemaatinin özel okullarında tamamlamıştır. Sonrasında 800 kişilik öğrenci nüfusu içerisinde sadece üç Türk öğrencinin olduğu bir Bulgar lisesine (Gimnazyaya) kaydolmuştur. Ancak Bulgaristanda artan Türk karşıtlığı ve okulda maruz kaldığı ayrımcılıktan dolayı öğrenim gördüğü liseden ayrılmak zorunda kalmıştır. 1950 yılında ailesi göçmen olarak Türkiyeye gelmiş ve Gelibolu'ya iskân edilmiştir. Ayrımcılıktan dolayı bırakmak zorunda kaldığı lise öğrenimine 1950 yılında Çanakkale Lisesinde devam ederek bu liseden mezun olmuştur. 1957de dönemin en prestijli fakültelerinden biri olan Ankara Üniversitesinin Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olmuştur ve aynı fakültenin Diplomasi Tarihi Kürsüsünde araştırma görevlisi olarak görev almıştır.

1960 yılında Dışişleri Bakanlığında göreve başlamıştır. Türkiyenin Paris, Şam, Londra ve Lahey Büyükelçiliklerinde Başkâtip ve Müsteşar, merkezde Şube Müdürü, Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Arnavutlukta, Çinde, Avusturalyada ve Güney Pasifik ülkelerinde Büyükelçi olarak Türkiye'yi temsil etmiştir. 1998 yılında 38 senelik hizmetinin ardından emekliye ayrılmıştır.

Diplomat olarak görev yaptığı dönemde Türk elçilik ve konsolosluklarının görev yaptıkları binalarda kira karşılığı kalmaları yerine bunların kalıcı olarak satın alınması da dahil olmak üzere Dışişleri Bakanlığına önemli katkılarda bulunmuştur. Ayrıca, elçilik ve konsoloslukların yabancı personele olan bağımlılığını azaltmak ve bakanlığa ayrılan personel kadrosunun 1960lar ve 1970lerde sınırlı olmasına rağmen yerli personel yetiştirmek için büyük çaba sarf etmiştir.

Şimşir, çalışmaları ve elde ettiği başarıları esnasında pek çok zorlukla da karşılaşmıştır. Aktif olarak görev aldığı dönemde, özellikle de 1960lardan 1980lere uzanan dönemde, Türk diplomatları Ermeni aşırıcı örgütler tarafından başlatılan menhus bir terör harekatının hedefi haline gelmiştir. Hem tarihçi hem de diplomat şapkasını haiz olan Şimşir ise Ermeni teröristler için ana hedeflerden biri olmuştur. Şimşir bu çalkantılı dönemi zarar görmeden atlatmış ve emekli olduğu 1998 senesine kadar ülkesine övgüye değer bir biçimde hizmet etmiştir.

Dikkat çekici bu diplomatlık kariyerine ek olarak, Şimşirin ayrıca Türk tarihçilerinin duayeni ve en üretkenlerinden biri olduğu gerçeğini belirtmek gerekir. Osmanlı İmparatorluğu, Türkiye Cumhuriyeti ve Balkanlardaki Türk azınlıklarına ilişkin farklı ve geniş konu başlıklarını kapsayan 100ün üzerinde kitabı bizzat yazmış ya da yayına hazırlamıştır. Yazdığı makalelerin sayısı ise

250ye varmaktadır.

Aslına bakılırsa Türk tarihçiliğine belge koleksiyonlarının yayınlanması geleneğini yerleştirmiş kişi Bilal Şimşirdir denebilir. Ondan önce nadiren belge yayını örnekleri olsa da hiçbiri Şimşirin yayınları kadar geniş, eksiksiz ve sistematik değildi. Yurtdışında görev yapan bir diplomat ve kalben bir tarihçi olan Şimşir yurtdışında bulunduğu dönemlerde erişebileceği belge ve diğer malzemeleri toplamaktan hiç geri durmamıştır. Bu bağlamda kendisi gündüzleri ülkesine hizmet ve onu temsil eden başarılı bir diplomat; geceleri ise yorulmadan kitap ya da makale yazan ya da bunları yayına hazırlayan bir tarihçi olmuştur. Yarım düzine dile hâkim olması ona bu alanda çok yardım etmiştir, çünkü bu hem döneminde hem de günümüzde tarihçiler arasında nadir rastlanan bir meziyettir.

Tarihçi olarak çalışmalarının en önemli meyvesi, son derece kıymetli ve eşsiz sayıda yabancı arşiv malzemesinin yayınlanması ve Türk tarihçilerinin ve kamuoyunun hizmetine sunulması olmuştur. Yüzlerce tarihçi ve farklı disiplinlerdeki akademisyen sayısız kitap ve makalede onun eserlerine atıfta bulunmuşlardır ki bu, Şimşirin çalışmalarının ne kadar değerli olduğunu göstermektedir. Çalışmaları Balkanlardan Türk göçleri, Kurtuluş Savaşı, Lozan müzakereleri ve Antlaşması, Ege Sorunu, Kıbrıs Sorunu, Kürt Meselesi ve Ermeni Meselesi gibi geniş bir yelpazedeki farklı konuları kapsamıştır. Yabancı arşiv kaynaklarının yayınlanmasına ek olarak Şimşir ayrıca farklı başlıklara ilişkin olarak Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti arşivlerinden önemli sayıda belgeyi yayınlayarak yine büyük kamusal bir hizmette bulunmuştur.

Büyükelçi Şimşir hem profesyonel hem de emeklilik hayatı boyunca ortaya koyduğu titiz çalışmalardan ötürü çeşitli ödüllere ve unvanlara layık görülmüştür. Örnek olarak diplomatik kariyeri boyunca verdiği hizmetler ve akademik hayatında yazdığı eserler ve yaptığı araştırmalardan ötürü kendisine 13 Ağustos 2018de düzenlenen Büyükelçiler Konferansında T.C. Dışişleri Bakanlığı Üstün Hizmet Ödülü verilmiştir.

Türk halkı ve bilim insanları tarihçi ve diplomat Bilal Niyazi Şimşire ülkesi için yaptığı büyük hizmetlerden ve eşsiz değerdeki çalışmalarından dolayı her zaman büyük bir minnet borcu duyacak ve onu vefayla hatırlayacaklardır.

Kaynak/Source: